

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
080 81 80
gp@zagovornik-rs.si

Zadeva: 0700-41/2023/6
Datum: 6. 6. 2024

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) na podlagi 21. člena v povezavi s 33. do 37. členom Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg, v nadaljevanju: ZVarD) in na podlagi prvega odstavka 207. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb, v nadaljevanju: ZUP) v postopku, začetem na predlog predlagateljice, v zadevi ugotovitve obstoja diskriminacije po ZVarD zoper banko, izdaja naslednjo

ODLOČBO

1. Ugotovi se, da banka, s tem, ko je z e-sporočilom z dne 16. 9. 2022 pozvala plačnika x, delodajalca predlagateljice, da pojasni namen transakcije in predloži dokazila o namenu transakcije, **ni kršila prepovedi diskriminacije po ZVarD.**
2. Ugotovi se, da banka, s tem, ko predlagateljici na podlagi njenega e-sporočila z dne 1. 2. 2023 ni odprla osnovnega bančnega, **ni kršila prepovedi diskriminacije po ZVarD.**
3. Stroški v tem postopku niso nastali.

OBRAZLOŽITEV

Zagovornik je dne 7. 12. 2022 prejel Predlog za obravnavo diskriminacije z dne 13. 10. 2022 predlagateljice zoper banko (v nadaljevanju tudi domnevna kršiteljica in/ali Banka).

Predlagateljica zatrjuje diskriminacijo in navaja, da naj bi Banka zavrnila izplačilo plače zaradi njene narodnosti. Je namreč iranska državljanica. Predlagateljica kot državljanica tretje države zatrjuje diskriminacijo zaradi državljanstva. Ob tem pojasni, da ima dovoljenje za stalno prebivanje. Zavrnitev izplačila plače naj bi se zgodila v mesecu septembru 2022. Predlagateljica navaja, da je Banka o tem po e-pošti obvestila njenega delodajalca x, nato pa so poklicali finančno službo delodajalca in pojasnili, da ji ne bodo več izplačevali plače na njen račun zaradi njenega državljanstva.

Predlagateljica je predložila elektronsko sporočilo Banke z dne 16. 9. 2022, iz katerega izhaja, da je bilo izplačilo ustavljeno, ker naj bi šlo za nakazilo na njeno ime in za odliv v Litvo. Za obdelavo naloga je banka zahtevala podatke o namenu transakcije.

Predlagateljica je naknadno navedla svoje mnenje, da je Banka zavrnila izplačilo plače, ki jo prejema pri svojem delodajalcu, podjetju x zaradi njenega državljanstva. Drugi zaposleni pri podjetju x so namreč na svoje transakcijske račune v Litvi (gre za banko s sedežem v Londonu)

uspešno prejeli plačo, ki jo je delodajalec izplačal preko Banke. Kot dokaz za svoje trditve in v podkrepitev vzročne zveze, da je bil razlog za zavrnitev nakazila njeno državljanstvo in ne nakazilo v tujino, kot sicer izhaja iz elektronskega sporočila Banke, je predlagateljica priložila izjavo podjetja x z dne 17. 2. 2022, iz katere izhaja:

»x prosto omogoča svojim zaposlenim izbiro banke, na kateri imajo odprt svoj bančni račun. Z plačami izplačanimi dne petnajsti september 2022, smo iz našega računa odprtega pri Banki, izvedli sedem plačilnih nalogov na bančne račune odprte pri xy banki.. Šest transakcij se je izvedlo brez težav, edina zavrnjen nalog pa je bil za izplačilo plaže predlagateljce.«

Predlagateljica je v Predlogu za obravnavo diskriminacije z dne 13. 10. 2022 zatrjevala diskriminacijo zoper dve banki. Zagovornik je v začetku postopek zoper obe banki vodil pod opr. št. 0700-56/2022, nato pa je dokumentacijo, ki se nanaša na Banko evidentiral pod novo opravilno številko zadeve: **0700-41/2023** o čemer sta bili obe stranki obveščeni z dokumentom 0700-41/2023/5 z dne 4. 7. 2023.

Zagovornik je od predlagateljice zahteval dopolnitev predloga (št. 0700-56/2022/6 z dne 27. 1. 2023). Predlagateljica je predlog dopolnila (dokument št. 0700-56/2022/7 z dne 13. 2. 2023) med drugim z naslednjim pojasnilom:

»Firstly, other employees at that time received their salary successfully from x via Bank to their Bank account, which is based in Lithuania, the same as mine. I'm attaching x's statement about this as evidence.

Secondly, to prove this further, I contacted Bank to open a basic payment account. Bank rejected my request by asserting they cannot open a bank account for Iranian nationality; I'm attaching a copy of the respective emails in PDF format.«

Predlagateljica je tako podala navedbe, da je Banko prosila za odprtje osnovnega plačilnega računa (e-sporočilo z dne 1. 2. 2023), kot nadaljnji argument, s katerim je želela dokazati diskriminatorno ravnanje v zvezi z zavrnjenim izplačilom.

Zagovornik je predlagateljico z zahtevo za odpravo pomanjkljivosti pozval, da navedbe predloži še v slovenskem jeziku (dokument št. 0700-56/2022/8 z dne 16. 2. 2023). Predlagateljica je pisanje predložila v slovenskem jeziku dne 21.02.2023 po e-pošti (dokument št. 0700-56/2022/9).

Iz elektronske komunikacije predlagateljice z Banko izhaja, da je predlagateljica najprej zaprosila za odprtje osnovnega plačilnega računa, potem, ko ji je uslužbenka pojasnila, da ji zaradi iranskega državljanstva računa ne morejo odpreti, pa je uslužbenko banke vprašala, ali ji lahko odprejo kakršen koli drug bančni račun, in odgovor uslužbenke je bil ponovno zavrnilen.

Predlagateljica je na izrecno vprašanje Zagovornika, ali ima odprt že kakšen račun, odgovorila, da ima osnovni plačilni račun odprt pri xz banki ter da pri njej ni podan noben od razlogov, zaradi katerega lahko banka zavre prošnjo za odprtje osnovnega plačilnega računa (sedmi odstavek 181. člena Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih¹, v nadaljevanju: ZPlaSSIED) pojasnila, da po njenem mnenju ne obstaja noben od razlogov, zaradi katerega bi ji lahko banka zavrnila odpiranje bančnega računa.

*

Zagovornik je na Banko naslovil Poziv za posredovanje dokumentacije in pojasnil (dokument št. 0700-56/2022/12 z dne 6. 4. 2023) z namenom razjasnitve očitkov, da je banka

---

¹ Uradni list RS, št. 7/18, 9/18 – popr. in 102/20.

predlagateljici v septembru 2022 zavrnila izplačilo plače in da ji ni odprla osnovnega plačilnega računa zaradi njenega iranskega državljanstva.

Banka se je na poziv odzvala z odgovorom z dne 19. 4. 2023. Iz njega med drugim izhaja, da je banka dolžna vsako transakcijo, ki je označena kot transakcija z višjim tveganjem ali sklenitev poslovnega razmerja s stranko, za katero je ugotovljeno višje tveganje, ustrezno preveriti pred odobritvijo. Iran je država, uvrščena na seznam držav z visokim tveganjem zaradi strateških pomanjkljivosti na področju pranja denarja in financiranja terorizma, objavljenem na spletnih straneh Urada RS za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma. **Državljanstvo države**, ki velja za visoko tvegano z vidika sankcijskih ukrepov ali preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljevanju: PPDFT), nikakor ni samo po sebi razlog za zavrnitev sklenitve poslovnega razmerja ali razlog za zavrnitev transakcije. Je pa **indikator, da banka takšno stranko in njeno poslovanje ter transakcije, ki jih izvaja, posebej podrobno preveri z vidika morebitnih kršitev sankcijskih ukrepov in PPDFT**. V skladu z navedenim ima banka načine poslovanja s tovrstnimi strankami (in transakcijami) urejene v okviru politike skupine ... št. ..., iz katere izhaja, da poslovanje ni v celoti prepovedano, vendar pa je potrebno upoštevati omejitve, ki izhajajo iz različnih lokalnih in mednarodnih predpisov. Tako je po pregledu stranke in opravljeni oceni tveganja dovoljeno odpirati transakcijske račune osebam z iranskim državljanstvom, ki prebivajo izven Irana, ni pa dovoljeno izvajati transakcij, ki bi bile posredno ali neposredno povezane z Iranom, razen nekaterih izjem, ki jih določa politika skupine .... Banka ima sprejeta tudi interna Delovna navodila za obravnavo transakcijskih računov, kjer je posebno poglavje namenjeno procesom v zvezi Osnovnim plačilnim računom iz katerih jasno in nedvoumno izhajajo pravila obravnavanja zahtev za odprtje Osnovnega plačilnega računa in razlogi zaradi katerih sme banka zavrniti odprtje Osnovnega plačilnega računa. **Navodila nikakor ne določajo, da je državljanstvo ali katera koli druga osebna okoliščina posameznika razlog za zavrnitev sklenitve ali za prekinitev poslovnega razmerja z njim**. Banka je dokumentacijo, na katero se sklicuje posredovala Zagovorniku.

V zvezi z navedbami predlagateljice, da naj bi Banka delodajalca v mesecu septembru 2022 obvestila, da ne bo več izplačevala plače za predlagateljico z računa delodajalca zaradi njenega državljanstva, je Banka pojasnila, da te navedbe ne držijo. Navedla je, da je glede predmetne transakcije, skladno z njenimi obveznostmi, pozvala delodajalca predlagateljice kot plačnika, **da pojasni namen transakcije in predloži o tem dokazila**, kot izhaja tudi iz elektronske pošte naslovljene na delodajalca predlagateljice z dne 16. 9. 2022. Banka pojasnjuje, da je bila v vmesnem času transakcija ustavljena, ni pa bila zavrnjena, kot navaja predlagateljica. Banka je s plačnikom nato dosegla **dogovor**, da v izogib bodočim ustavljanjem in preverjanjem takšnih transakcij, izplačilo plače vrši z drugih računov, kar je ta tudi storil.

V zvezi z odpiranjem bančnega računa in navedbo predlagateljice, da je Banka njeno prošnjo zavrnila z razlogom, da ne more odpreti bančnega računa zaradi njenega iranskega državljanstva, je Banka pojasnila, da so v Banki sprejeti in uvedeni procesi, interna pravila in delovna navodila za različne produkte in za različna področja poslovanja, med drugim tudi glede obravnavanja vlog za odprtje Osnovnega plačilnega računa.

Banka je izrecno opozorila, da **elektronsko sporočilo, ki ga je predlagateljica posredovala na Banko (na e-naslov: ...) dne 1. 2. 2023 ni bilo obravnavano kot vloga za odprtje Osnovnega plačilnega računa**, temveč zgolj kot povpraševanje po potrebni dokumentaciji za odprtje takšnega računa.

Po trditvah Banke bi po oddaji ustrezne in popolne vloge za odprtje plačilnega računa Banka preverila upravičenost za odprtje tega računa in v kolikor bi obstajali razlogi za njegovo

zavrnitev, bi bila predlagateljica o tem obveščena skupaj s pojasnili razlogov za zavrnitev. Banka vsako zavrnitev odprta Osnovnega plačilnega računa tudi ustrezno evidentira skupaj z razlogi zanjo, kar pa se v primeru predlagateljice ni izpolnilo. Iz izpisa evidence, je namreč razvidno, da Banka nobene zahteve za odprtje Osnovnega plačilnega računa ni zavrnila iz razloga državljanstva ali katere koli druge osebne okoliščine prosilca.

Tekom postopka je Banka pojasnila, da ravnanje njene uslužbenke, na katero je predlagateljica naslovila vprašanje glede odpiranja Osnovnega plačilnega računa, dejansko **ni odražalo obstoječih procesov v Banki**, kar je utemeljila s tem, da je uslužbenka zaposlena na področju poslovanja z malimi in srednje velikimi podjetji in nima izkušenj s poslovanjem s fizičnimi osebami in procesi za produkte za fizične osebe. Banka je še navedla, da je dogodek potrebno razumeti kot dogodek operativnega tveganja, pri katerem je uslužbenka banke v želji po spoštovanju pravil na področju sankcijskih ukrepov in PPDFT ter istočasno v želji po takojšnjem odgovoru predlagateljici ter zaradi pomanjkanja poznavanja področja, za katerega sicer ni pristojna, podala predlagateljici odgovor, ki ne odraža dejanskega poslovanja Banke, zaradi česar po mnenju Banke to tudi ne pomeni diskriminacije na podlagi državljanstva.

Banka je tako povzela, da so navedbe o zavrnitvi izplačila plače predlagateljice zaradi njenega državljanstva neutemeljene, saj je šlo za obvezno preverjanje transakcije, ki ga Banki nalaga veljavna zakonodaja. Odgovor uslužbenke Banke glede povpraševanja po potrebni dokumentaciji za odprtje Osnovnega plačilnega računa ne gre šteti kot zavrnitev sklenitve poslovnega razmerja na podlagi državljanstva predlagateljice, ki bi bila predpisana s sprejetimi politikami ali drugimi internimi akti Banke, saj ti dovoljujejo odprtje Osnovnega plačilnega računa tudi v takšnih primerih. Banka je navedla, da je predlagateljica vljudno vabljen, da se oglasi v eni izmed poslovalnic banke in odda vlogo za odprtje Osnovnega plačilnega računa, ki bo nato ustrezno obravnavana skladno z internimi procesi in veljavno zakonodajo.

Tekom ugotovitvenega postopka je Zagovornik od obeh strank prejel naslednje dokumente, v katere je vpogledal in sicer: Seznam tveganih držav, veljaven od 13.4.2022 do 11.1.2023 ter Seznam tveganih držav veljaven od 11.1.2023 do 15.2.2023, Izvleček iz politike skupine ... št. ... glede poslovanja z osebami povezanimi z državami s povečanim tveganjem ter glede poslovanja z Iranom, Izvleček iz Delovnih navodil Transakcijski računi in bančni paketi ter ravnanje s pooblastili za FO št. ..., poglavje o Osnovnem plačilnem računu, elektronsko pošto naslovljeno na delodajalca predlagateljice z dne 16. 9. 2022, Izpis razlogov za zavrnitev odprtja Osnovnega plačilnega računa iz evidence procesiranih vlog za odprtje Osnovnega plačilnega računa, Predlog za obravnavo diskriminacije z dne 13. 10. 2022 skupaj s prilogami, elektronsko pošto - izjavo podjetja x z dne 17. 2. 2022.

Zagovornik je obema strankama posredoval dotedanje ugotovitve v seznanitev in izjasnitev (dokument št. 0700-41/2023/5 z dne 4. 7. 2023). Postavil jima je 15 dnevni rok za izjasnitev ter ju seznanil s pravilom obrnjenega dokaznega bremena (40. člen ZVarD). Vročitev obema strankama je izkazana. Nobena od strank se na pisanje ni odzvala.

Ob upoštevanju določb ZVarD ter ob smiselni uporabi ZUP je Zagovornik presodil, da ustna obravnava po 154. členu ZUP ni potrebna. Poleg tega je presodil, da za razjasnitev dejstev in okoliščin obravnavanega primera ni potrebno zaslišanje prič. Zagovornik je po pregledu zbranih podatkov namreč presodil, da le-to ni potrebno, saj je obema stranema že zastavil vsa potrebna vprašanja, na katere sta obe stranki imeli možnost pisne izjasnitve, vsled česar se je načelo zaslišanja stranke uresničevalo skozi cel postopek z dajanjem možnosti strankama, da sodelujeta pri dejanjih postopka.

*

ZVarD določa varstvo vsakega posameznika in posameznice pred diskriminacijo, pa tudi skupine oseb, ter varstvo pravne osebe, če se okoliščine, ki bi lahko bile podlaga za diskriminacijo, lahko nanašajo tudi na te osebe.

Zagovornik je najprej presojal, ali so podani pogoji za izvedbo postopka pri Zagovorniku v primeru diskriminacije. Zagovornik ugotavlja, da je predlagateljica vložila predlog za obravnavo diskriminacije po 5. poglavju ZVarD. Gre za upravni postopek, ki je deloma urejen v ZVarD, za vprašanja postopka, ki niso urejena z ZVarD, pa se uporabljajo določbe ZUP. Ena od posebnosti postopka obravnave diskriminacije je tudi pravilo obrnjenega dokaznega bremena (40. člen ZVarD), na katerega sta bili stranki postopka izrecno opozorjeni.

Postopek pri Zagovorniku v primeru diskriminacije, ki je urejen v 5. poglavju ZVarD in v katerem se smiselno uporabljajo določbe ZUP, se zaključi z ugotovitvijo o obstoju oziroma neobstoju diskriminacije (upravna ugotovitevna odločba). Skladno z navedenim je Zagovornik v predmetni zadevi ugotavljal obstoj diskriminacije in izdal ugotovitevno odločbo, kot izhaja iz 1. in 2. točke izreka te odločbe.

V 4. členu ZVarD je diskriminacija opredeljena kot vsako neupravičeno dejansko ali pravno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje ali omejevanje ali opustitev ravnanja zaradi osebnih okoliščin, ki ima za cilj ali posledico oviranje, zmanjšanje ali izničevanje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, drugih pravic, pravnih interesov in ugodnosti. Diskriminacija zaradi katere koli osebne okoliščine je prepovedana.

Pri diskriminaciji mora biti specifična osebna okoliščina odločilen razlog za slabšo obravnavo. Gre za prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statuse, ki so praviloma trajno in nerazdružljivo povezani z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo, zlasti identiteto ali pa jih posameznik ne spreminja zlahka. Mednje, skladno s 1. členom ZVarD, štejejo spol, narodnost, rasa ali etnično poreklo, jezik, vera ali prepričanje, invalidnost, starost, spolna usmerjenost, spolna identiteta in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazba ali katera koli druga osebna okoliščina.

Neposredna diskriminacija obstaja, če je oseba ali skupina oseb zaradi določene osebne okoliščine bila, je ali bi lahko bila v enakih ali podobnih situacijah obravnavana manj ugodno, kot se obravnava, se je obravnavala ali bi se obravnavala druga oseba ali skupina oseb (prvi odstavek 6. člena ZVarD).

Zagovornik je v obravnavanem primeru kot osebno okoliščino, na podlagi katere predlagateljica uživa varstvo pred diskriminacijo, prepoznal državljanstvo, gre za državljanstvo tretje države. Državljanstvo je varovano kot t.i. druga osebna okoliščina.

Državljanstvo predstavlja status osebe, ki je lahko prirojen (oz. pridobljen ob rojstvu) ali pa (kasneje) pridobljen in ga oseba ne more enostavno spreminjati. Večinoma je ta status tudi nerazdružljivo povezan z identiteto osebe. Tudi Ustavno Sodišče Republike Slovenije je že zavzelo stališče, da državljanstvo sodi med druge osebne okoliščine iz 14. člena Ustave RS (glej npr. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-273/01-21 z dne 18. 11. 2004).²

Varstvo pred diskriminacijo je skladno z 2. členom ZVarD zagotovljeno na vseh področjih oblastnega odločanja, delovanja v pravnem prometu in pri drugem delovanju oziroma ravnanju v razmerju do tretjih oseb, tudi na področju dostopa do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, torej tudi na področju bančnih storitev.

---

² Odločba Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-273/01-21 z dne 18. 11. 2004 (Uradni list RS, št. 136/2004 in OdiUS XIII, 78), 8. odstavek; dostopno na: <http://www.us-rs.si/documents/31/33/u-i-273-012.pdf>.

V postopkih obravnave diskriminacije velja pravilo obrnjenega dokaznega bremena (40. člen ZVarD). Kadar diskriminirana oseba v postopku pri Zagovorniku, pristojni inšpekciji ali drugem postopku, v katerem zahteva obravnavo diskriminacije, izkaže dejstva, ki upravičujejo domnevo, da je bila kršena prepoved diskriminacije, mora kršitelj dokazati, da v obravnavanem primeru ni kršil te prepovedi, oziroma da je neenako obravnavanje dopustno v skladu s tem zakonom.

*

Zagovornik na podlagi vsega navedenega ugotavlja, da je Iran država, uvrščena na seznam držav z visokim tveganjem zaradi strateških pomanjkljivosti na področju pranja denarja in financiranja terorizma, objavljenem na spletnih straneh Urada RS za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma.³

Banke v Republiki Sloveniji so v skladu z Zakonom o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma⁴ (v nadaljevanju: ZPPDFT-2) zavezanec za izvajanje ukrepov za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, določenih v tem zakonu, pred oziroma pri sprejemanju, izročitvi, zamenjavi, hrambi, razpolaganju oziroma drugem ravnanju z denarjem ali drugim premoženjem in pri sklepanju poslovnih razmerij.

Zaradi odkrivanja ter preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma izvajajo zavezanci pri opravljanju svojih dejavnosti naloge, določene s tem zakonom in predpisi, sprejetimi na njegovi podlagi. Naloge po 17. členu ZPPDFT-2 obsegajo:

1. izdelavo ocene tveganja pranja denarja in financiranja terorizma;
2. vzpostavitev politik, kontrol in postopkov za učinkovito ublažitev in obvladovanje tveganj pranja denarja in financiranja terorizma;
3. izvajanje ukrepov za poznavanje stranke (v nadaljnjem besedilu: pregled stranke) na način in pod pogoji, ki jih določa ta zakon;
4. sporočanje predpisanih in zahtevanih podatkov ter predložitve dokumentacije uradu na podlagi tega zakona;
5. imenovanje pooblaščenca oziroma pooblaščenke (v nadaljnjem besedilu: pooblaščenec) in namestnikov pooblaščenca ter zagotovitev pogojev za njihovo delo;
6. skrb za redno strokovno usposabljanje zaposlenih ter zagotovitev redne notranje kontrole nad opravljanjem nalog na podlagi tega zakona; pripravo seznama indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma;
7. zagotovitev varstva in hrambe podatkov ter upravljanje s tem zakonom predpisanih evidenc;
8. izvajanje politik in postopkov skupine ter ukrepov odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v lastnih podružnicah in hčerinskih družbah v večinski lasti v državah članicah in v tretjih državah;
9. izvajanje drugih nalog in obveznosti na podlagi tega zakona in predpisih, sprejetih na njegovi podlagi.

Banka lahko zavrne prošnjo za odprtje tega osnovnega plačilnega računa iz naslednjih razlogov (sedmi odstavek 181. člena ZPlaSSIED):

a) potrošnik že ima plačilni račun pri banki v Republiki Sloveniji, ki mu omogoča uporabo plačilnih storitev iz prvega odstavka 182. člena tega zakona, razen kadar potrošnik navede,

³ Urad za preprečevanje pranja denarja na svoji spletni strani sproti objavlja sezname držav, v zvezi s katerimi obstaja visoko in povečano tveganje za pojav pranja denarja ali financiranja terorizma. Dostopni so na: <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/urad-za-preprecevanje-pranja-denarja/>.

⁴ Uradni list RS, št. 48/22 in 145/22.

da je bil obveščen, da bo ta plačilni račun zaprt. Banka lahko v ta namen upošteva pisno izjavo, ki jo podpiše potrošnik;

b) potrošnik krši ali je v zadnjih treh letih kršil pogodbeno obveznost do banke;

c) ima banka informacije, da je na plačilnem računu potrošnika, vključno z osnovnim plačilnim računom, zaradi pomanjkanja denarnih sredstev na tem računu na podlagi zakona, ki ureja izvršbo in zavarovanje, ali zakona, ki ureja davčni postopek, vzpostavljena evidenca o neizvršenih sklepih za izvršbo ali prisilno izterjavo.

Ugotovitve Zagovornika v zvezi z očitki iz Predloga glede domnevne zavrnitve izplačila plače v septembru 2022 (1. točka izreka te odločbe)

Da bi lahko govorili o diskriminaciji skladno z ZVarD, morajo biti podani naslednji elementi:

- osebna okoliščina,
- poseg v človekovo pravico, svoboščino, drugo pravico, pravni interes ali ugodnost,
- prikrajšanje v primerjavi z drugimi posamezniki ali skupinami v primerljivem položaju,
- vzročna zveza med osebno okoliščino in obravnavo, ki je je predlagatelj deležen na področju družbenega življenja,
- ter odsotnost izjem od prepovedi diskriminacije.

Le ravnanje, pri katerem so podani vsi omenjeni elementi, zakonsko gledano pomeni diskriminacijo. Druga neželena, sporna, krivična ravnanja, ki niso povezana z osebnimi okoliščinami in/ali ne predstavljajo posega v pravice, svoboščine, pravne interese ali ugodnosti, se ne štejejo za diskriminacijo, lahko pa gre za druge vrste nezakonitih ravnanj, ki sodijo v pristojnost drugih organov.

V postopku ugotavljanja diskriminacije je bilo ugotovljeno, da Banka predlagateljici ni zavrnila izplačila plače, ampak je glede predmetne transakcije pozvala delodajalca predlagateljice kot plačnika, da pojasni namen transakcije in predloži o tem dokazila. V vmesnem času pa je bila transakcija ustavljena in ne zavrnjena, kot je zatrjevala predlagateljica. Zagovornik na podlagi predstavljenega ugotavlja, da je Banka s tem, ko je z e-sporočilom z dne 16. 9. 2022 pozvala plačnika, delodajalca predlagateljice, da pojasni namen transakcije in predloži dokazila o namenu transakcije, obvezno preverjala transakcijo, kot jo Banki nalaga veljavna zakonodaja. Banka z obveznim preverjanjem transakcije zato ni posegla v človekovo pravico, svoboščino, drugo pravico, pravni interes ali ugodnost predlagateljice. Ker eden od elementov diskriminacije ni izpolnjen, se Zagovornik ni spuščal v ugotavljanje preostalih elementov diskriminacije. Na podlagi pravil o dokazno trditvenem bremenu iz 40. člena ZVarD Zagovornik v tem primeru ni ugotovil elementov diskriminacije po ZVarD. Ko je predlagateljica kot (domnevno) diskriminirana oseba izkazala dejstva, ki upravičujejo domnevo, da ji je bila kršena prepoved diskriminacije zaradi njenega državljanstva, je domnevni kršitelj dokazal, da v tem primeru ni kršil te prepovedi oz. da je bilo takšno neenako obravnavanje dopustno v skladu z ZVarD.

Ugotovitve Zagovornika v zvezi z očitki iz Predloga glede odpiranja osnovnega plačilnega računa (2. točka izreka te odločbe)

Poslano elektronsko sporočilo predlagateljice z dne 1. 2. 2023 ni ustrezalo vlogi za odprtje Osnovnega plačilnega računa iz Internih Delovnih navodil Transakcijski računi in bančni paketi ter ravnanje s pooblastili za FO št. ..., v katerih je urejen postopek obravnave zahteve za odprtje osnovnega plačilnega računa (4.6.2. Vloga za odprtje OPR). Njeno povpraševanje po potrebni dokumentaciji za odprtje takšnega računa je bilo po navedbah predlagateljice same podano predvsem z namenom (gl. dopolnitev predloga z dne 13. 2. 2022), da bi dodatno dokazala diskriminatorno ravnanje v zvezi z zavrženim izplačilom. Tudi sicer iz njenih navedb izhaja, da je imela prav tak račun že odprt pri drugi banki, za katerega pa niti takrat niti v

predmetnem postopku ni zatrjevala, da ga mora zapreti, kar bi že samo po sebi lahko bil razlog za zavrnitev odprtja računa po sedmem odstavku 181. člena ZPlaSSIED, iz tč. a.).

V kolikor bi predlagateljica dejansko vložila vlogo za odprtje Osnovnega plačilnega računa, bi bila po trditvah Banke takšna vloga obravnavana skladno s predvidenimi postopki, ki pa nikakor ne določajo, da je državljanstvo, nacionalna pripadnost ali kakšna druga osebna okoliščina sama po sebi razlog za zavrnitev katerega koli poslovnega razmerja. Banka je pojasnila, da bi šele v primeru oddaje ustrezne in popolne vloge za odprtje Osnovnega plačilnega računa lahko preverjala upravičenost za odprtje tega računa in v kolikor bi obstajali razlogi za njegovo zavrnitev, bi bila predlagateljica o tem obveščena skupaj s pojasnili razlogov za zavrnitev. Banka namreč vsako zavrnitev odprtja Osnovnega plačilnega računa ustrezno evidentira skupaj z razlogi zanjo. Iz izpisa evidence, ki je bila predložena Zagovorniku, je razvidno, da Banka nobene zahteve za odprtje Osnovnega plačilnega računa ni zavrnila iz razloga državljanstva ali katere koli druge osebne okoliščine prosilca. Temu ugotovljenemu dejstvu predlagateljica ni ugovarjala, niti ni predložila dokazov, ki bi navedeno izpodbili.

Zagovornik s tem v zvezi še ugotavlja, da navedbe Banke potrjujejo tudi sprejete politike, v katerih je opisan postopek obravnave zahteve za odprtje osnovnega plačilnega računa, ki se tudi evidentira v evidenci Banke. Interni akti Banke odprtja osnovnega plačilnega računa zaradi državljanstva ne prepovedujejo, ampak izrecno določajo, da Banka potrošnikov, ki zakonito prebivajo v EU, ne sme razlikovati zaradi državljanstva.

Kot pojasnjeno zgoraj, morajo biti za zato, da določeno ravnanje pomeni diskriminacijo po ZVarD, podani vsi elementi diskriminacije.

Zagovornik je v postopku ugotavljanja diskriminacije ugotovil, da je stranka na Banko naslovila zgolj povpraševanje po potrebni dokumentaciji za odprtje plačilnega računa in ni oddala vloge za odprtje Osnovnega plačilnega računa, zaradi česar Banka o upravičenosti za odprtje računa predlagateljici dejansko **ni odločala**. Predlagateljica teh dejstev ni prerekala oziroma v postopku pred Zagovornikom ni izkazala, da bi na Banko vložila vlogo za odprtje Osnovnega plačilnega računa. V primeru zavrnitve vloge o odprtju osnovnega plačilnega računa bi imela predlagateljica na voljo interni pritožbeni postopek ter pravico, da o zavrnitvi vloge za odprtje osnovnega plačilnega računa seznanijo Banko Slovenije, in pravico do izvensodnega reševanja sporov. Ker se ni potrdila navedba predlagateljice, da naj bi ji Banka zavrnila odprtje osnovnega plačilnega računa zaradi njenega iranskega državljanstva, v obravnavanem primeru ni prišlo do posegla v človekovo pravico, svoboščino, drugo pravico, pravni interes ali ugodnost predlagateljice. Ker eden od elementov diskriminacije ni potrjen, se Zagovornik ni spuščal v ugotavljanje preostalih elementov diskriminacije. V zvezi z odgovorom uslužbenke Banke predlagateljici na njeno poizvedovanje, ko je dala stranki napačno informacijo (kot je navedla banka sama, odgovor uslužbenke ni odražal obstoječih procesov v Banki in je bil izven področja dela, za katerega je ta uslužbenka sicer pristojna) pa Zagovornik pojasnjuje, da napačna usmeritev stranki še ne predstavlja diskriminacije po ZVarD, gotovo pa lahko ustreza kršitvi internih pravil Banke in s tem kršitvi delovno pravno obveznosti uslužbenke, lahko pa tudi odškodninski odgovornosti Banke napram stranki, če bi se izkazalo, da je stranki zaradi napačne usmeritve nastala škoda.⁵ S temi vprašanji se Zagovornik v postopku ugotavljanja diskriminacije ni ukvarjal, saj ne sodijo v njegovo pristojnost, po ZVarD je pristojen zgolj za ugotavljanje diskriminacije.

Zato Zagovornik na podlagi dosedanjih podatkov in dokumentacije in tudi na podlagi pravil o dokazno trditvenem bremenu iz 40. člena ZVarD tudi glede navedenega vprašanja ni ugotovil elementov diskriminacije po ZVarD. Ko je predlagateljica kot (domnevno) diskriminirana oseba

⁵ Glej 147. člen Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07 - uradno prečiščeno besedilo, 64/16 - odl. US, 20/18).

izkazala dejstva, ki upravičujejo domnevo, da ji je bila kršena prepoved diskriminacije zaradi njenega državljanstva, je domnevni kršitelj dokazal, da v tem primeru ni kršil te prepovedi. Zagovornik je namreč štél, da je banka s svojimi navedbami in predloženimi dokazi ponovno uspela prevaliti dokazno breme na predlagateljico, ki bi morala tem trditvam konkretizirano nasprotovati, česar pa, kot pojasnjeno predhodno, ni storila.

S tem je utemeljena odločitev Zagovornika, kot izhaja iz 1. točke in 2. točke izreka te odločbe.

Skladno s prvim odstavkom 35. člena ZVarD je postopek pri Zagovorniku v primeru diskriminacije za stranke brezplačen, posebni stroški pa v tem postopku niso nastali, zato je Zagovornik odločil, kot izhaja iz 3. točke izreka te odločbe.

Pouk o pravnem sredstvu: Zoper to odločbo ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. Upravni spor se sproži s tožbo, ki se vloží v 30 dneh od vročitve odločbe na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana. Tožba se vloží pri pristojnem sodišču neposredno pisno ali se mu pošlje po pošti. Tožba z morebitnimi prilogami se vloží najmanj v treh izvodih. Tožbi je treba priložiti tudi to odločbo v izvorniku ali prepisu.

Postopek vodila:
Sergeja Oštir
Samostojna Svetovalka Zagovornika

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Poslano:
- ... (po ZUP),
- banka (po ZUP),
- zbirka dok. gradiva.